

Nuray Rəsid Abdulla

eşidəndə, o kəlmələrdən qəm, kədər, sonsuz həsrət və dərin özləm sezilirdi...

Gözündən tökülən yaşlar yanaqlarından damcı-damcı süzülürdü qədər, deyə bilmədikləri də dərd olub qara saçlarını dən-dən ağartmışdı.

Oğlu haqqında demək istədiyi çox söz olsa da, dilə gətirmək istədiyi an o sözlər boğazında duyğunlənərək çənəsini titrədib, gözünü dolduraraq ananı susdururdu.

Rəsmiyyə ana Qarabağ işğal olunanda oğlu Surxay və iki övladı ilə birlikdə Ağdamdan qaçqın düşdü.

Ayaqları irəli getsə də, gözləri həmişə arxada qaldı. O rayonda, o evdə, o küçədə...

Ümidini kəsdiyi an, ömürlük olacağını düşündüyü torpaq həsrəti 30 ildə son tapacağını Rə-

cəyindən xəbəri yox idi.

Hardan bilə bilirdi ki, torpaq həsrəti övlad həsrəti ilə əvəz olunacaq.

Amma doğulduğu və ayrı düşdüyü torpaq uğrunda canından keçməyi də Rəsmiyyə ana aşılamaşdı oğluna. Bu qədər böyük ürəkli ana olub oğlu Surxaya...

Surxay yaşadığı işğallar, gördüyü mənzərələr cəbhəyə apardı. Mülki həyatda dilə gətirə bilmədiyi sözlər, silahının ucundan atəş ilə dilləndi.

Təbiətə sakit, danışmağı çox sevməyə də, ürəyindən keçənləri müharibə meydanında düşməne savaş dilində, düşmənin anlaya bildiyi şəkildə çatdırırdı.

Artıq Qarabağ azaddır. Məcbur köçkün düşdüyü torpaqlar indi Rəsmiyyə ananı gözleyir.

O torpaqları neçə şəhidin qanı, neçə ananın, neçə balanın, neçə gözəl yarın göz yaşları.

O torpaqlar minlərlə ananın bağrından əziz oğullarını qopa-

“Rəsmiyyə ana və oğlu Surxay” dastanı

Bu həyatda ana-bala sevgisi, insan sevgisi olsa da dastanlar, romanlar ancaq kişi-qadın sevgisindən yazılıb. “Əsl və Kərəm”, “Leyli və Məcnun”, “Fərhad və Şirin” kimi...

Nədənsə ana-bala sevgisinə nümunə göstərilən, kitablarda yazılan, dastanlara çevrilən sevgi yoxdur.

Bəlkə də bu fikri səsləndirəndə düşünən ola bilər, axı ana sevgisi yeganə sevgidir ki, qarşılığı yoxdur. Heç bir sevgi ondan üstün deyil. Yar sevgisi başqa, ana sevgisi başqadır. Yox, elə deyil. Övladından üz döndərən, çətinliyə düşəndə ilk qurbana övladını çevirən o qədər “ana” var ki...

Gündəmi zəbt edən əsas mövzulardan biri məhz belə problemlərdir.

Sevgi elə bir şeydir ki, onun nə kateqoriyası var, nə də rəngi.

Sevgi, adı üstündə elə sevgidir. Onun ucalığını dərk edərək, o nemətdən nəсібini ala bilən insanların sevgisi həmişə nümunə olub.

Ona görə də hər insan ana sevgisinin, yar sevgisinin, övlad sevgisinin müqəddəsliyinə, aliliyinə çatıb o nemətdən nəсібini ala bilmir.

Elə sevgilərdən birinə müharibədən sonra evinə gedib bir şəhid ailəsini yaxından tanıyanda şahid oldum.

Söhbət, məhz kitablarda yazılmayan, dastanlara çevrilməyən, dillərə düşməyən Rəsmiyyə ananın oğlu Surxaya olan sevgisindən gedir.

Birinci dəfə o ananın dilindən şəhid oğlu haqqında deyilənləri

Sevgi elə bir şeydir ki, onun nə kateqoriyası var, nə də rəngi. Sevgi, adı üstündə elə sevgidir. Onun ucalığını dərk edərək, o nemətdən nəсібini ala bilən insanların sevgisi həmişə nümunə olub. Ona görə də hər insan ana sevgisinin, yar sevgisinin, övlad sevgisinin müqəddəsliyinə, aliliyinə çatıb o nemətdən nəсібini ala bilmir. Elə sevgilərdən birinə müharibədən sonra evinə gedib bir şəhid ailəsini yaxından tanıyanda şahid oldum. Söhbət, məhz kitablarda yazılmayan, dastanlara çevrilməyən, dillərə düşməyən Rəsmiyyə ananın oğlu Surxaya olan sevgisindən gedir. Gözündən tökülən yaşlar yanaqlarından damcı-damcı süzülürdü qədər, deyə bilmədikləri də dərd olub qara saçlarını dən-dən ağartmışdı. Oğlu haqqında demək istədiyi çox söz olsa da, dilə gətirmək istədiyi an o sözlər boğazında duyğunlənərək çənəsini titrədib, gözünü dolduraraq ananı susdururdu...

miyyə anaya kim deyə bilirdi ki.

Bəlkə də torpaq həsrətinin bitəcəyi deyilirdi. Amma necə bit-

rib, o igid oğulları öz qara bağına basdı.

Bir ananın oğlu bir Vətənin

oğlu oldu. Çünki Vətən anadır. Analarımızın anası, bizlərin anası, amma heç kimin balası olmayan Vətən...

Onda oğlu hələ şəhid olmamışdı, ana oğlunun evə gəlişinə həmişə qonaq qarşılayan kimi hazırlanırdı. Bir evdə yaşasalar da oğlunu hər gelişini səbirsizliklə gözleyir, gözləri qapıda qalırdı.

Bəlkə də olacağı hiss edirdi. O səbirsizliyin səbəbi çox başqa idi. Surxay ailəsinə, yoldaşına, qızına, oğluna, anasına bağlı əsl ailə başçısı idi. Hər şeyin bu qədər qüsursuz, problemsiz getməyi Rəsmiyyə ananın ürəyini açsa da, təklildə düşündə ürəyinin başını qara buludlar alırdı. Qüsursuzluğun, xoşbəxt ailə həyatının, bütün gözəlliklərin bir anda əllərindən sürüşüb getməsindən qorxurdu. Bu qədər gözəlliyin bir bədəli olduğunu ana ürəyi hiss etmişdi. Əllərindən uçaraq gədən ana-oğul sədəti Rəsmiyyə ananın saçının qaralığını da apardı.

Rəsmiyyə ana oğlunun sağlığında qapıdan girişini səbirsizliklə gözlediyi kimi, indi də gözlərini yumub, yuxuya getməyi gözleyir. Gözləyir ki, ana və oğlu yuxularda qovuşsunlar.

xuda oğlunu görmək ümidi..

Bəlkə də Rəsmiyyə ana oğlu şəhid olan ərəfədə çox yuxu görür. Bu vaxta qədər gördüyü heç bir yuxunu dilə gətirməyib. Birce yuxusundan başqa...

Rəsmiyyə ananın yenə oğlunu görmək ümidi ilə gözünü yumduğu gecə idi. Yuxuda bu dəfə Surxay anasına elə bir şey dedi ki, anası bu yuxunu reallığa çevirməyə qərar verdi.

Yuxuda gördüyünü elə yuxudakı kimi yaratmağa çalışdı. “Surxay” parkını yaratdı. Oğlunun sağlığında dediyini hər zaman edən ana bu dəfə də oğluna biganə qalmadı. Oğlunun anasının yuxusunda “bura mənim parkımdır” deməsi kifayət etdi ki, işarə verilən o yeri əbədi guşəyə çevirsin.

Bu park tək şəhid xatirəsini əbədiləşdirmək deyildi. Bu həqiqi bir ana və oğul sevgisinin təcəssümü idi. Kitablara düşəsi, dillərə düşə biləcək bir ana oğul-sevgisinin əbədiləşdirilməsi idi...

Bu müharibədə dillərə düşən bir çox sevgi dastanı kimi müharibə tarixinə “Rəsmiyyə ana və oğlu Surxay sevgisi” də yazıldı. Bu sevgi, bu “ana və oğul”

Gözlərinə yuxu getməyən ananı, ancaq bir şey gözünü yummağa vadar edər. O da yu-

sevgisi hər kəsə, hər anaya və hər oğula nümunə göstəriləcək əbədiləşən saf sevgi örməyidir.